

NAŠA MOČ

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrletna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 36.

V Ljubljani, dne 1. avgusta 1912.

Leto VII.

Veliki sestanek.

Ljubljana, 31. julija 1912.

Veliki sestanek prireja slovensko hrvaško katoliško narodno dijaštvo ob desetletnici »Slovenskega katoliškega akad. teh. društva »Zarja« v Ljubljani dne 1., 2., 3. in 4. avgusta 1912 v naši beli Ljubljani. Jutri se pričinja veliki sestanek, a že danes, ko to pišem, plapola v naši beli Ljubljani hrvaška trobojnica, navdušeno prihajajo v našo sredo hrvaški dijaki. Sestanek bo veliki sestanek, nič drugega ne, ne bo ljudskega tabora, ne bo se zbrala vsa slovenska mladež, da praznuje skupno z dijaki desetletnico tiste »Zarje«, ki je v probujo slovenskega krščanskega delavstva v takozvanem nemškem Gradcu toliko storila, da ji teh njenih zaslug nihče tako, kakor pač zasluži, poplača.

Poleg slavnostnega zborovanja v proslavo desetletnice »Zarje« v Ljudskem domu v petek dne 2. avgusta ob 9. uri dopoldne hoče naša vseučiliška mladina na svojem velikem sestanku tudi socialno in znanstveno delovati. Jurist Daničar Fran Jež predava v seji slovenske narodno obrambne sekcije o velevažnem predmetu: Kako vzbuditi narodno zavest. Daničar jurist M. Zavadlal predava o izseljevanju, o taktiki češkega narodnega obrambnega dela predava Daničar jurist Fr. Strižič.

V soboto, dne 3. avgusta 1912 so pa napovedana sledeča predavanja: Daničar jurist Basaj: Slovensko katoliško narodno dijaštvo in njegovi cilji, član »Hrvatske« medicinec M. Bašič: Katoliška misao u hrv.-slov. kulturnom razvoju, bogoslovec Ciril Kandut: Slovenski duhovnih in narodno delo.

Jutri ob 8. uri zvečer je pozdravni večer v Unionu, v petek ob 8. uri v Ljudskem domu slavnostna predstava v proslavo »Zarje«, kjer igrajo slovenski katoliško narodni akademiki, v soboto, dne 3. avgusta je ob 8. uri zvečer v Unionu komerz.

Slovensko krščansko socialno delavstvo in

osobito njega tisk vežejo zelo pristrčne vezi s slovensko katoliško narodno mladino. Žuljava roka slovenskega krščanskega socialnega delavca in delavke iskreno in navdušeno pozdravlja, Vas mlade akademike, Hrvate in Slovence, ko se zbirate, učite in navdušujete za nadaljnje delo med jugoslovanskim našim ljudstvom. Iskreno in s tim večjim veseljem Vas pozdravljamo, ker zborujete na svojem velikem sestanku v časih, ki so za nas Jugoslovane morebiti zgodovinskega pomena.

Nekdaj in zdaj!

Takrat, ko so se prvi slovenski katoliški akademiki toliko opogumili, da so prekinili zveze s svobodomiselnimi akademiki, takratv tistih časih vas ni bilo veliko. Slovenci in Hrvati so se zavedali svoje narodnosti takrat, kadar so smeli liberalni gospodi ob kakih čitalniških slavnosti klicati živio. Slovenski delavski stanovni se niso zavedali svojega stanu in svojih pravic. Motno in megleno je morebiti kdo sanjal o kakih starih pravih, a kako odpomoči ljudstvu, kako je dvigniti, tega takrat vsemogočno svobodomiselnost pod krinko hinavskega liberalizma ni znalo in tudi ni hotelo znati. Naše delavstvo je slovenska liberalna gospoda zaničevala, smrdel ji je delavčev in delavkin pot. Za reveža se liberalna gospoda ni čisto nič zmenila.

Po oživiljeni krščanski misli med Slovenci je pa zavel tudi drugi, ljudstvu in tudi delavstvu prijazen veter. Snovala so se delavska društva, izobraževalna, gospodarska, politična, strokovna. Dobili smo tudi samostojen delavski tisk. Bučati je začel in vzbujati slovensko krščansko socialno delavstvo in je organizirati dr. Krekov »Glasnik«. Naj zna svet danes ob velikem sestanku, da ga je zelo dolgo časa urejeval takratni Daničar Fran Dolšak. Tiste shode, na katerih je slovenski krščansko socialni delavec dokazal, da je tu in da ga nihče ne more več prezreti, je rad obiskoval organizirani katoliško narodni akademik. Ni se bal pohajati na-

sklepa radoveden svet zato, ker hitro skoči iz avtomobila, pomaga dami izstopiti in ji ponižno sledi, ko gre dama v Zlatovičevo prodajalno.

Med tem ko gre službeni duh po prstan z zelenim diamantom v izložnico, pa pripoveduje starejši Zlatovič povest o prstanu z zelenim diamantom:

»Prstan z zelenim diamantom je bil last indijskega kneza iz Johove, ki je lansko poletje obiskal toplice in ki je seveda obiskal glavno mesto. Zdi se, da je več porabil, kolikor je prvotno mislil. Kratko: nekega dne so poslali pome, da naj grem v hotel, kjer je stanoval Johovski knez. Ponudil mi je prstan, ki sem ga tudi kupil in ga zdaj, ko se je zopet zbral boljši svet, prodajam.

»Presenetila me je zelena barva,« pravi mlada dama. »Nikdar še nisem videla zelenega diamanta.«

»Redkost barve poveča njegovo vrednost,« pojasnjuje Zlatovič. »Ob navadnih razmerah se kamen s tako barvo, s tako velikostjo in s takim ognjem ne dobi tako poceni, kakor zdaj. Le okoliščina, da smo sami poceni kupili prstan, nam omogočuje, da ga lahko po nastavljeni ceni prodamo.«

sprotnih shodov in je na njih tudi proti socialni demokraciji z besedo in v dejanju nastopal.

Zdaj živimo v drugih časih in v drugih razmerah. Krščanska misel je porazila na Slovenskem in poteptala v prah takozvani srednjeevropski liberalizem, stranko okoščenih birokratov, sebičnih advokatov in nič manj sebičnih liberalnih trgovcev. Trdnjave, ki si jo je v hudih bojih zgradilo slovensko krščansko ljudstvo, teh mogočnih gospodarskih, izobraževalnih in političnih utrd, osredotočenih v mogočnih zdaj nepremagljivih trdnjavah »Združene Zveze«, »Slovenske Krščansko Socialne Zveze« in »Vseslovenske Ljudske Stranke«, nam premaganci ne bodo omajali, pa naj se tudi vežejo s tisočletnim klevetnikom slovenskega rodu, z oholim Germanom. Trdnjava je trdna, mogočna, straži naše moderne okope zvesto naše slovensko ljudstvo, vrli naši delavski stanovni.

Veliki sestanek zboruje v zgodovinsko važni dobi!

Bili so časi, ko so tudi liberalci v časih navadno ob pozni nočni uri govorili in ob slavnostni dobi kislih kumarov ob najhujši vročini še v časih pisali, kako da bi bila potrebna združena Slovenija. Njih zakrokan, ohropeli glas pa ni nikdar segel čez oštarijsko zidovje.

Danes živimo v drugih časih. Mogočno, a obenem modro in previdno zahteva naša stranka, da se združi naš slovenski jug v samoupravno telo pod okriljem dvoglavega habsburškega orla. Ta misel, vodilno načelo hrvaške stranke prava, preveva danes mogočno javno življenje v naši državi. Združena Hrvaška in Slovenija, te misli niso danes več prazne sanje. Resno se z njo pečajo vsi, ki pišejo o sedanjih razmerah mile nam naše habsburške monarhije. Boje se jo Nemci, boje se Jugoslavije Mažari. Nič kaj se zanjo ne ogrevajo »premilni« nam češki in poljski slovanski bratje. A mi, planinski Slovenci in Hrvatje ob Savi in Drini, od Drave do boke Kotorske znamo, da združene

»Če se nahaja en tak kamen, jih mora biti gotovo tudi več?«

»O tem se ne more dvomiti! Med velikimi diamanti, ki jih dobro poznamo, se nahaja v Draždanih zeleni diamant, pravcati velikan, ki tehta 40 karatov in je vreden pol milijona. Diamant v Vaši roki tehta 19 karatov. Vrednost seveda z velikostjo kamna rase. Zagotavljam, da se dobe ljubitelji, ki za ta diamant radi plačajo dvakratno ceno.«

Mlada dama ogleduje zeleni kamen od vseh strani. Zelo ji dopada, česar ne skriva. Prstan natakne na roko, ki je okrašena tudi z drugimi dragocenimi prstani. Končno dvigne prstan k ušesom in pravi:

»Na ušesih pride zeleni diamant šele do prave veljave. Škoda, da ne nosimo tudi uhancev!«

»Gospa, pričeti bi morali Vi uvajati to modo,« pripomni galantno Zlatovič, »kmalu bi postala splošna.«

Lepa obiskovalka se smehlja.

»To le ne gre,« pravi, a hitro pristavi: »Bi mi li ne mogli preskrbeti še en tak diamant?«

»Mogoče je že,« odgovori Zlatovič, »a obljubiti gotovo ne morem. Drugi kamen bi tudi še enkrat toliko stal, kolikor stane ta. Stvar je

Zeleni diamant.

Pred izložbenim oknom bratov Zlatovičev, ki prodajajo zlatnino in druge dragocenosti, se zbira vsak večer veliko radovednežev in še več radovednih ženskih ljudi in oči. Nekaj dni je namreč razstavljena posebna dragocenost. Ženski mladi svet je seveda strašno radoveden in tiste, ki so tako srečne, da morejo priti pred razložnico v prvo vrsto, se kar ne morejo ločiti, dasi obstaja v tej gnječji velika nevarnost pred žepnimi tatovi.

Čujte, ljudje, kako naj se li loči žensko srce, ko ti je razstavljen dragocen prstan z zelenim, izredno velikim diamantom, ki se tako lepo blesketa, da mora vzbuditi poželenje.

»Oh, kako srečna bo tista, ki ga bo nosila,« tiho šepetajo nežne ženske. Mali listek pod prstanom izda, da stane, ker je razprodaja, prstan le 50.000 K. Če stane prstan ob taki ugodni priliki, kakršno nudi razprodaja, 50.000 kron, koliko mora šele ob rednih razmerah veljati!

Četrty večer, ko je razstavljen prstan z zelenim diamantom, se ustavi pred Zlatovičevo prodajalno zelo gosposk avtomobil. Mlada, elegantna dama se je pripeljala z mladim možem, ki mora biti njen tajnik ali pa upravitelj. Tako

Jugoslavije pod okriljem dvoglavega habsburškega orla nam noben Cuvaj in noben Hein preprečil ne bo!

Slovensko krščansko socialno delavstvo pozdravlja navdušeno veliki sestanek hrvaško-slovenske katoliško narodne akademične mladine, mladeniče, bodoče duhovnike, znanstvenike, organizatorje in politike velike Jugoslavije.

Ko čestitamo »Zarji« ob velikem njenem sestanku in njenem slavlju, izražamo tele iskrene želje:

1. Vso skrb posvečujte delavskim vprašanjem.

2. Izobraževalno, politično, gospodarsko in predvsem strokovno združevalno delovati je dolžan vsak naš duhovski in svetni inteligent, ki mora znati, da je ravno delavstvo najbolj izpostavljeno vplivanju socialno demokratskim in zadnje čase sem tudi liberalnim vplivom pod hinavsko krinko narododelavske organizacije.

3. »Naša Moč« Vas vabi v krog svojih sotrudnikov in propagatorjev!

Naše tobačno delavstvo v Petrovčah.

V nedeljo, dne 28. julija 1912 je poromalo ljubljansko krščansko socialno tobačno delavstvo v Petrovče. Romanja se je udeležilo okroglo 400 delavk in delavcev. V lepi cerkvi Matere Božje v Petrovčah je propovedoval in daroval sveto mašo delavstvu priljubljeni pater frančiškan Teodor z Viča. V svojem cerkvenem govoru je osobito svaril delavstvo pred slabim svobodomiselnim časopisjem, naj se že naziva liberalno ali socialno demokratsko. Po slovesnem cerkvenem opravilu, pri katerem so pele prav dobro pevke »Katoliškega društva za delavke v Ljubljani« in ko so ljudje poobedovali, se je otvoril v društvenem domu shod, ki so ga otvorile naše pevke z lepo pesmijo. Nato je oficijelno otvoril shod in pozdravil goste in domačine predsednik društva »Gospodar« župan Koren. V imenu ljubljanskega krščansko socialnega tobačnega delavstva je izvajala delavka Ivanka Brate:

Čast mi je danes pozdraviti tukaj v prijazni savinjski dolinici ženski svet. Najprvo seveda pozdravljam zbrani svet od tukaj, a prav tako prisrčno moje soromarice iz Ljubljane. Prav prisrčno pozdravim državnega poslanca dr. Korošca. Ne veliko, povedati hočem le nekaj mojih misli, ki naj bodo že delujočim članom v bodrilo, a drugim svarilo, dati veselje in opomniti jih, da je dolžnost delati v splošni blagor domovine, sleherni slovenski ženi, osobito sleherni mladenki!

Kakor vsakega moža, prav tako in še bolj je dolžnost slovenske žene, ker smo udje malega naroda, da dela skupno z možem pri vseh napravah in prireditvah.

Ne recite: žena ne more; prazen izgovor.

Ako ne moreš venkaj v svet, ako ti je omejen delokrog na domače ognjišče, prav tako delaj tudi tukaj v prid domovine.

Svojo deco, v čigar čisto oko imaš priliko gledati in čigar lepša duša ti je odprta, vsadi položi v to lepo, tebi odprto dušo kal junaškega življenja; živo vero, naših pradedov naj-

dražjo svetinjo, ljubezen do lepega materinega jezika, do domače grude.

In ako vzraste ta deca v junaka, orla, v prave vrle mladenke, vršila si dolžnost, ki si jo dolžna svojem rodu, slovenski domovini.

A več pa kot žena, ima priliko delovati sleherni mladenka. Doma, v družtvih, Marijinih družbah in ob sleherni prireditvič

Prva pri delu pri vseh organizacijah naj bo slovenska deklica. Že doma, kjer je mati preveč zaposlena, bodi ti, mladenka, družinski angel.

Vodi, čuvaj, uči svoje mlajše, ker si mogoče dobila več šole kot mati. Vredí seveda z ljubeznivostjo ves ustroj hiše; kako lepo bo v taki hiši.

Dela, skrbi čez glavo, a dobra mladenka vé vse zljajšati in zna v žalosti bodriti, tolažiti, prinese v hišo dober časopis, poišče iz njega vse dobro in koristno, prebira domačim in gospodar se ne jezi. Tako je po mladenki vtihotapljen dober časopis v družino, ki je prijatelj slovenske hiše.

V družtvih skupno z drugimi naj se izobrazuje sama, dela, se izpopolnjuje, se uči v vseh strokah, osobito pozdravljam tečaje praktičnega gospodinjstva (ne vem, ali so tudi tu). Povsod bi bilo umestno, da se ustanove in da se jih udeleži sleherni mladenka.

Ker dasi se danes žena proslavlja in tudi izkaže kot enaka možu na vseh poljih človeške družbe, ali vendar, ako hočem biti pravična, je prva in največja dolžnost žene, da je popolnoma na mestu doma, da se priuči gospodinjstva in da je središče domačega ognjišča.

Zato je želeli, da bi poklicani činitelji po možnosti skrbeli za to, da se povsod vršijo taki tečaji in pa dolžnost vseh deklet je, da se jih tudi udeležujejo. Sleherni mladenka, naj si je potem že poklicana, da se bori sama skozi življenje, da ne bode v nadlego drugim s svojo nevednostjo, a kaj šele dekletu, ki se misli omožiti.

Zdaj učiti se, delati, da bode sreča doma, sreča naša, veselje družbe, veselje naše, napredek društva zasluga naša, moč organizacije delo članic.

Tako, kajne da, hočemo hiteti dalje po poti dela in napredka, proti velikim ciljem, za ideali, ki so jih začrtali veliki boritelji naši slovenske domovine tudi ženi.

Naš prvoboritelj sedanjega časa dr. Krek! Naj si sleherni dekle zapomni zlate besede, ki jih je zapisal te dni: »Življenje mi je delavnik! Takrat sem najbolj zadovoljen sam s seboj, ko docela utrujen od dela padem, kjer že bodi v sladek sen, da se mi vrnejo izrabljene telesne sile. Takrat pa najmanj, ko zasledim kos komodnosti, ali senco lenobe v svojem življenju.« Tako tudi nepozabni naš Slomšek, čegar petdesetletnico smrti obhajamo ravno letos in kateremu je tekla zibelka ravno na tem lepem koščku slovenske zemlje v prelepi zeleni štajerski.

Kličem: Bog Vas živi! (Živahno pritrjevanje.)

Z lepim govorom pozdravi nato goste v imenu štajerskih deklet gospica Marica Drev. Burno in navdušeno pozdravljen govori nato državni poslanec dr. Korošec, ki izvaja med drugim:

Predvsem pozdravlja z velikim veseljem kot državni poslanec Savinske doline ljubljansko krščansko-socialno delavstvo v tistem okraju, ki je res naš, ker smo ga s silo po hudem boju iztrgali iz rok liberalcem. Če bi bilo prišlo Podporno društvo pred desetimi leti

namreč taka: če se išče dragocen gotov kamen, mu zelo hitro poskoči cena. Podoben kamen, ne popolnoma enak, bi veljal najmanj 100.000 K.«

»Hm,« pomisli dama, »to je le nekoliko drago... A če mi preskrbite drugi zeleni diamant, ki ga lahko nosim v uhanih, plačam zanj tudi 100.000 frankov. Ta kamen pa takoj kupim.«

Obrne se k svojemu spremljevalcu in mu ukaže:

»Gospod Podrepni, plačajte prstan!«

»Tako, milostna grofica!«

»Gospod Podrepni se približa Zlatoviču in našteje v bankovcih 50.000 K

To je seveda zelo imponiralo Zlatoviču.

Dama vstane in vpraša:

»Kdaj lahko dobim drugi diamant?«

»Prosim nekaj časa mi dovoliti. Takí kamni se ne dobe, kakor bi človek mignil.«

»Kdaj približno?«

»Mogoče v štirih tednih Vas lahko obvestim, če se sploh dobi podoben kamen. Storití hočem vse, da izpolnim željo milostljivi gospici in upam, da izpolnim, kar sem obljubil.«

»Lepo. Jutri zapustim mesto, ki ga čez štiri tedne zopet obiščem. Lahko me obiščete v mojem hotelu. Grofica Rokovska sem.«

Grofica se lahno prikloni in odhaja.

Zlatovič si mane roke in se zadovoljno smehlja. Saj se mu nudi še boljše kupčija, dasi je tudi danes napravil izbornu kupčijo.

A žal, njegovo zadnje upanje se mu najbrže izjalovi. Na vse strani pisari in pisari, da dobi kak 18 do 19 karatni zeleni diamant, vpreže tudi brzojave, a ne dobi nobenega zelenega diamanta. Brata Zlatovič sta zelo nezadovoljna, ker najbrže izgubita dobiček in ker sta se obvezala dobri odjemalki.

Ko jima že teče voda v grlo, že sredi četrtega tedna, pride v njunino prodajalno neki trgovec briljantov iz Amsterdama, ki jima razkazuje in ponuja v nakup posebno lepe drage kamne. Komaj moreta verovati, ko zagledata med raznobarnimi diamanti lep, krasen zelen diamant. Tistemu, ki sta ga sama prodala je podoben, kakor las lasu.

»Nekoliko presvitel je,« mrmra mlajši brat.

»Koliko tehta?« vpraša starejši brat.

»Osemnajst in tri četrt karata.«

»Nekoliko pretežak je,« mrmra mlajši brat.

»Koliko stane?«

»Stotisoč frankov!«

»Preveč, preveč!« zakličeta brata.

sem, bi ne bili tako sprejeti, kot ste bili danes. Takrat so tudi hodili Kranjci na Štajersko, a to so bili doktorji, visoki gospodje, ki jim je smelo ljudstvo kvečjemu klicati živio na kolo-dvorih. Krščanska stranka smo in naša moč tiči v kmečkem in delavskem ljudstvu. Veliko število vas, ki ste prihiteli danes k nam, je tudi za nas velikega pomena, ker vidijo naši možje, naše žene in naša dekleta, da niso osamljeni, ker pri nas je še veliko boječih ljudi, ki jih moramo opogumiti in ki bodo prišli k nam, ko vidijo, da nismo osamljeni. Mi delamo na to, da utrdimo in dvignemo naš narod. V tem boju potrebujemo zaveznikov, naših ljudi. Naši uradniki in odvetniki se vežejo z našimi narodnimi nasprotniki, mi tega ne delamo, ker se naša stranka naslanja na kmečki in delavski stan, ki sta bila vedno zvesta naši mili domovini. Pozdravljam Vas še posebno zato, ker so se prepričali naši ljudje, da žive tudi v mestih ljudi, ki prisegajo na naš program. Naši liberalci seveda ne odobravajo Vašega izleta, a tisti časi so minuli, ko smo bili mi pastrki liberalne stranke. Mi smo samostojna stranka, stranka, ki stremi za tem, da ohranimo naše ljudstvo krščansko in narodno. Hočemo, da izginejo meje, ki ločijo štajerske, koroške in primorske Slovence, še več, mi hočemo, da tvorimo tudi s Hrvati skupno upravno telo v okviru naše habsburške monarhije! (Živahno, burno odobravanje. Ploskanje. Navdušeni klici: Živio Korošec!)

Po dr. Koroščevem govoru govori vznešeno pater Teodor Tavčar o dolžnostih krščanskih deklet. Spominja se tudi letošnjega Slomškovega jubileja. Moškerc izvaja, da nas osobito veseli, ker imamo ob našem izletu v svoji sredi poslanca dr. Korošca, ki ni samo štajerski, marveč tudi naš in predvsem poslanec ljubljanskega tobačnega delavstva, za katerega koristi in zahteve je že velikokrat nastopil, za kar mu izraža zbor zahvalo. (Odobravanje.) Končno govori še lepo, pesniško domači petrovški gospod Dobovšek, nakar se je slavnostno zborovanje zaključilo. Sledilo je petje pevke Katoliškega društva za delavke, ki so ga poslušalke in poslušalci burno odobraval. Po končanem zborovanju so se romarji podali v Celje, kjer jih je sprejel in po mestu vodil opatijski vikar Gorišek. Ob 5. popoldne so bile pete litanije pri Sv. Jožefu, nato smo se pa vrnili s svojim posebnim vlakom nazaj v Ljubljano, veseli, ker se je naše romanje izvršilo v najlepšem soglasju in v najboljšem redu v veselje vseh romarjev in romaric.

Med brati in sestrami.

Idrija. Na travniku pri svoječasnem jarku Marije Terezije urejajo že nekaj mesecev nov šolski vrt, ki obeta biti res nekaj praktično uporabnega. Stari vrt pri Francovem jašku je bil precej zanemarjen, ker je ležal na neprimernem prostoru in je bil tudi premajhen; sedanji je

Znana pesnica in pisateljica **Paul Maria Lacrova, pl. Maria Schmitzhansen**, se je izrazila v nekem pismu na lekarnarja **Feller** tako-le: »Ne morem si kaj, da Vam ne bi povedala, kako neskončno dobro mi je delo, ko sem uporabljala po baronici **Freytagh** dobljeni **fluid** z. v. z. »**Elsa-fluid**« zoper nevalgične bolečine. Sprejmite od velike trume gorke zahvale dolžnega človeštva najtoplejšo zahvalo.« Na tisoče enakih priznanj iz različnih krogov govori jasno o blagodejnem vplivanju tega domačega zdravila, ki se je more dobiti 12 malih steklenic, 6 dvojnatih, ali 2 specialnih franko za 5 K pri lekarnarju **E. V. Feller v Stubici, Elzatr, 264** (Hrvatsko).

Nato se dolgo, dolgo časa pogajajo. Nizozemski trgovec pozna svojo kupčijo, a bil je sam proti dvema. Po dveh urah sta bila brata že hripava, a za kamen sta dala 75.000 frankov. Nizozemec odhaja z denarjem, brata Zlatovič se pa zadovoljno smeljata.

Nista se dolgo veselila. Čez mesec dni grofice Rokovske še ni.

»Visoke gospe niso nikdar točne,« modruje mlajši Zlatovič.

Vsak dan obiščeta brata, zdaj eden, zdaj drugi napovedani hotel.

»Grofice ni,« jim hladno odgovarjajo v hotelu uslužbujoči duhovi.

Preteče več tednov, grofice le še ni. Zlatoviča se počasi prepričata, da sta lasten diamant plačala za 25.000 frankov dražje, kakor sta ga sama prodala. Te je že grofica kdovekje s svojimi pomočniki napravila.

Svoje izgube brata Zlatovič nista lahko prebolela. Najbolj ju jezi, ker sta tako lahko-mišljeno nasedla zvitemu ptičku. Zelo dobre volje morata biti, kadar svojim najboljšim prijateljem pripovedujeta 25.000 frankov drago povest o zelenem diamantu.

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne Rhabarbara kroglice z znamko „Elsakroglice“. Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poskusite iste, ki pospešujejo prebavo in krepe želodec. 6 škatlic franko 4 K. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 264 (Hrvatsko).

pa dovolj prostoren, leži na solncu in vidi se, da bo iz njega nekaj poštenega nastalo, ne pa navadna polovičarija, ki je le za to tukaj, ker jo je ukazala predstojna oblast. Zemlja je sicer ilovnata, ker je pa iz jame veliko fekalij dobiti, se bo lahko dobro zagnojila. Ljudje za zanimanjem opazujejo delo, ki sicer počasi, toda vztrajno napreduje, in med vsemi gledalci ga ni človeka, ki bi ideje ne pohvalil. Šolska mlađež bo na vrtu dobila obilo koristnega opravka in marsikak deček ali deklica bosta na tem vrtu vsprejela prva navodila za praktično vrtnarstvo, kar je za Idrijo toliko bolj važno, ker imajo rudarske hiše obilo vrtov, le večje roke manjka, ki bi te vrtove tudi času primerno gojila. Čebelarstvo, sadjarstvo, najbolj pa zelišča za razne prikuhe so našim hišnikom jako koristno postransko opravilo, ki vsaki družini veliko pomaga pa tudi obilo prijetne in zdrave zabave donaja. Nova drevesnica bo ljudem lahko preskrbela obilo žlahtnega sadja, saj smo v tej stroki še jako zaostali; koristila bo tembolj, ako se bo vrt javnosti odprl in izdelki prodajali, kajti zemljišče se je pač zato uredilo, da koristi ljudstvu in ne samo radi lepšega. Edina zapreka je pomanjkanje vode, ker se svet useda in je težko tako napeljati cevi, da bi se sčasoma ne skrivile; mislimo pa, da se polagoma tudi to primerno uredi. Upajmo torej, da bo novi šolski vrt za Idrijo trajno koristna naprava, ki bo posebno našim gospodinjam v marsičem koristila; v današnjih praktičnih časih so namreč take naprave, kakor so šolski vrtovi, gospodinjske šole, povzdiga domače obrti itd., ljudstvu veliko bolj v hasek in tudi bolj priljubljene, kakor marsikateri drug zavod, v katerega otroci leta in leta pohajajo, ob sklepu pa ni videti skoro nobenih uspehov. Želimo torej, da bi delo trajno napredovalo in

Krvoses kapitalizem.

Kapitelj draginja. Z ozirom na ugodno letino so padle cene žitu pri terminski kupčiji precej izdatno. Tudi glede živine se opaža padanje cen. Toda pri mesarjih in pekih se pri nas to še prav nič ne pozna. Mesarji prodajajo meso še vedno po prejšnji ceni »za zgubo« in peki se tudi prav nič ne ozirajo na nižje žitne cene. Na Dunaju so peki znižali cene nekaterih vrst kruha in klavnična zadruga cene mesa. Seveda, v dunajski občini gospodarijo krščanski socialci, kar seveda o Ljubljani ne moremo trditi. Značilno pa je, da se v tem oziru nihče ne zgane.

Nečuvemo. Kurjač tvrdke Weiss-Westermann in Komp. v Trstu, Janez Bogataj, se je dne 2. julija priglasi pri ondotni okrajni bolniški blagajni kot bolan ter ga je isti dan tudi zdravnik blagajne preiskal in našel, da lahko dela, — torej da ni bolan. Mož, ki se je čutil zelo bolnega, je šel še isti dan v Ljubljano v bolnišnico, kjer je bil sprejet dne 3. julija in zdravljen na medicinskem oddelku za težko boleznijo. V bolnišnici je bil 13 dni. Ne moremo sicer verjeti, da bi več zdravnik ne mogel dognati boleznijo, toda tržaški Lahoni najbrže postopajo na ta način proti slovenskim delavcem iz mržnje proti Slovanom. Tu bode treba napraviti enkrat red.

Z lastnimi močmi.

Šentpeterski »Orel« v Ljubljani vljudno vabi k veliki vrtni veselici, ki jo priredi v nedeljo, 4. avgusta 1912, na vrtu gostilničarja br. Iv. Flegarja na Zaloški cesti št. 7. — Spored: Godba na lok, petje mešanega zbora, skupine »Orlov«, društvena pošta itd. Iz posebne prijaznosti sodeluje pevski zbor »Šentpeterskega prosvetnega društva« pod vodstvom pevovodje g. A. Sadarja. — Začetek točno ob pol 6. uri zvečer. — Vstopnina za osebo 30 vinarjev. — V slučaju skrajno slabega vremena se preloži veselica na nedeljo, dne 18. avgusta t. l. — K obilni udeležbi vabi »Orel«.

Slovenski delavci in delavke iz Celovca in okolice! Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani priredi v soboto, dne 3. avgusta 1912, ob 8. uri zvečer v mali dvorani hotela Trabesinger delavski shod. Ustanovila se bo skupina »Celovec« Jugoslovanske Strokovne Zveze. — Pride g. državni poslanec Gostinčar iz Ljubljane. — Slovenski delavci in delavke, agitirajte za udeležbo! — Pripravljali odbor.

MEDNARODNI KONGRES RUDARJEV.

V Amsterdamu se je vršil od 8. do 12. julija takozvani mednarodni kongres rudokopskih delavcev. Triindvajseti pot so se sešli zastop-

niki rudarjev, da se posvetujejo o rudarskih zadevah in o taktiki prihodnjih bojev. Kongres je bil seveda pobarvan s čisto rdečino, govorilo se je mnogo, osobito o postopanju rudarjev v slučaju vojne nevarnosti, o katerem predmetu je govoril predsednik Smillie (Angleško), ki je poudarjal, da se vprašanje o vojni ali miru ne bode rešilo potom razsodišča in ne po meščanih; temveč da to vprašanje reši delavstvo. Kongres naj povzdigne glas za mir in v slučaju vojne nevarnosti pa bode dolžnost rudarskih delavcev, se pogumno postaviti nasproti.

Ko so potem še, kakor že običajno, pozabljali še proti duhovništvu in krščansko-socialni organizaciji rudarjev, so pričeli z dnevnim redom.

Sklepi so:

1. V dosego največje mogoče varnosti v rudnikih se imajo nastaviti nadzorniki iz delavcev, katere plača država.

2. Podržavijo naj se rudniki, da se s tem vzame privatni špekulaciji možnost izkoriščanja. Proti temu nasvetu so glasovali Nemci. Angleži so zahtevali, da se poleg rudnikov podržavi tudi zemlja in železnice. (Torej podržavljenje kmetijstva.)

3. Ureditev produkcije se je odložila do prihodnjega kongresa, ker manjka podatkov.

4. Določitev najnižje plače. To vprašanje je bilo rešeno v smislu vpeljave najnižje plače. Holanci so zahtevali, da se najnižja plača določi medsebojno z delavci in delodajalci. Na Francoskem se dajejo boljše plače le onim delavcem, ki so dobri z delodajalci, medtem ko dobivajo navadno delavski voditelji najnižje plače.

5. O delavnem času se je vnela daljša debata. Francozi so predlagali, da se vpelje brez-pogojni zakoniti osemurni delavnik, pri katerem tedensko delavni čas ne sme prekoračiti 48 ur. V Nemčiji, kjer je osobito na Vestfalskem bi! svojedobno vpeljan osemurni delavnik, se je leta 1905. dodalo pol ure za vhod in pol ure za izhod od dela. V srednji Nemčiji se dela 9—12 ur. Angleži so za osemurni delavnik, ne pa za 48 urni teden. Amerikanci so izvajali, da se v okrajih s slabo organizacijo dela 10 ur, zahtevajo pa sedemurni delavnik. Vsi nasveti so se izročili odseku.

6. Vprašanje mednarodnega štrajka se ni rešilo, ker so bila o tem mnenja različna in so osobito zastopniki Holandcev kratko izjavili, da se o tem vprašanju ne morejo razgovarjati, ker to vprašanje ne spada v javnost, temveč v odborovo sejo. Mednarodni tajnik Ashton je bil s tem zadovoljen in je izjavil, da bode zadevo pretresoval mednarodni odbor.

7. Glede delavskih stanovanj so tožili zastopniki, da podjetniki zlorablajo delavska stanovanja in da so stanovanjske razmere sploh zelo slabe. Sprejela se je tozadevna resolucija.

8. Holanci so stavili sledeči predlog glede invaliditete (nezmožnosti za delo). Kongres je mnenja, da je zgodnja invaliditeta rudarskih delavcev posledica njih poklica in da imajo rudarji vsled tega pravico do invaliditete in starostne rente. Kongres naroča mednarodnim organizacijam, da se obrnejo do vlad in izposlujejo zakonito ureditev tega vprašanja. Francozi predlagajo po 25letni službi in 50letni starosti dnevno rento 2 franka. V slučajih invali-

ditete se ima izplačati posebna renta. Na Holandskem obstoje bolniške blagajne le v državnih rudnikih, drugje so delavci izročeni milosti podjetnikov. Nemci se pridružijo nasvetu Francozov ter želijo, da se starostne rente podvojijo. Holandski in francoski predlogi se sprejmo. Naznanil se je tudi sklep odseka za delavni čas, ki se glasi: »Kongres sodi, da je prišel čas, pospešiti vpeljavo osemurnega delavnika. (Vštevši čas za vhod in izhod na delo in od dela.) Osemurni delavnik mora brez izjeme veljati za vse rudniške delavce, tako za one, ki delajo pod zemljo, kakor za one na površju. Predlog je bil sprejet soglasno. Belgijci so predlagali vpeljavo splošnega zavarovanja na račun podjetnikov. Najnižja zavarovalna svota v slučaju boleznijo, nesreče, starosti in onemoglosti mora znašati 75 odstotkov dnevne plače. Nemci so se uprli temu načinu. Delavci naj plačajo premije in gospodarijo blagajni.

MEDNARODEN SHOD KRŠČANSKIH PRDILNIČARJEV.

Dne 29. julija se je sešel na Dunaju sestanek krščansko-socialnih organizacij tekstilnega delavstva. Brez dvojbe imajo taki sestanki za organizatorično delo velik pomen in vpliv. Dosedaj se je socialna demokracija vedno igravala kot edina zastopnica delavske organizacije ter je v tem smislu tudi vedno uravnavala postopanje. Drugače misleči delavci imajo pred to stranko veliko prestatu. Iztiranje od dela in osebno zaničevanje je na dnevnem redu povsodi tam, kjer ima socialna demokracija kaj moči. To daje mislečim delavcem misliti. Istotako mora postati strogo razredni boj za delavstvo samo usodepoln. Gotovo stoje tudi krščanske delavske organizacije na delavskem stališču, toda z razliko, da ne sovražijo drugih stanov, ki imajo osobito v zakonodaji premoč. Pa tudi še drugi razlogi so merodajni za samostalno krščansko strokovno organizacijo. Proti-krščanski duh, ki skoziinskozi preveva socialno demokracijo, brani vsakemu krščansko mislečemu delavcu pristop k tej organizaciji. Kršč. socialna strokovna organizacija se je začela povsod lepo razvijati. Delavstvo dobiva čimdalje več poguma nasproti strahujoči rdeči organizaciji. Slovenci imamo z malimi izjemami lastno delavsko organizacijo na krščanskem temelju. Naša »Jugoslovanska Strokovna Zveza« ima postati središče te organizacije. Res je, da je sedaj socialna demokracija še številnejša, toda moralno jo krščanske organizacije visoko nadkriljujejo. Po zadnjih podatkih izkazuje krščanska strokovna organizacija v Nemčiji 350.574, v Avstriji 82.052, v Belgiji 75.000, v Holandski 6507, v Švici 15.060, v Italiji 12.079 in na Francoskem 10.000 članov. Tekstilno zborovanje, ki se je vršilo sedaj na Dunaju, šteje skupno 90.000 članov iz Nemčije, Avstrije, Italije, Holandske, Belgije in Švice. Zborovanje zvez tekstilnih delavcev se vrši vsake dve leti.

Usi, ki ste skrbni možje in očetje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev vsaki teden žrtvovati za svojo, oziroma za prihodnost svojih otrok? Potem pišite „Slovenski Straži“ v Ljubljano po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

CILJ

prizadevanj, najti sredstvo za izboljšanje kave, ki odgovarja vsem zahtevam okusa in izdatnosti

dosežejo vedno le one gospodinje, ki kupujejo kavini pridatek v zaboječ'h ali v zavitkih, označenih „s kavinim mlinčkom“.

One so izbrale najbolje, kajti pridatek za kavo „s kavinim mlinčkom“ je najjedratejši, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

:pravi Franck.:

Tovarna v Zagrebu.

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1910. čez 87 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
■ K 608.996.84. ■

**Ljudska
posojilnica**

registr. zadruga z neomenjeno zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. terjih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakega odbitka,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška, stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. Lj.; Dr. Josip Dermastia; Anton Kobi, pos. in trg., Breg pri Borovni.; Karol Kauschegg, velepos. v Ljubljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani; Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest. in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.; Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Gregor Šlibar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
varnostno potovati naj se obrnejo
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostna Pojasnila daje se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami

Maček & Komp.

Franca Josipa cesta št. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.	
Trpežno blago.	F. Meršol, LJUBLJANA Mestni trg št. 18. Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavic, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robcev, ovratnikov, zavratnic, volne, bombaža, sukanca itd.
	Zmerne cene.
Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.	

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Trančo 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisi. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetljic.

Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjavni: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana

Šelenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike
domačega izdelka**

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred škofijo št. 19.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig, sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico št. 5.

Priporočata svojo veliko sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih njegovih strokov
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17
priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**voznih koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

A. Lukič

Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.

Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in stas do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ogujvanju otrok in proti potenju nog,
skatljica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Sladin“ za otroke skatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo
steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v., in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

:: priporočata svojo ::

veliko zalogo čevljev

:: domačega izdelka ::

**Agitirajte za naše časopise, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.**

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izberi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prekomorska družba

Veljavne vožnje liste (Sifkate) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARD**

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetске posojilnice“ nasproti gostilne
pri „Figovcu“.

**Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“**

TEOD. KORN

pokrivalce streh in klepar, vpeljalec strelovodov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporočata se za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščnato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in gnan-
terjska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.